

Opinia
do ustawy o zmianie ustawy o ochronie informacji niejawnych
oraz niektórych innych ustaw
(druk senacki nr 889)

I. Cel i przedmiot ustawy

Nowelizacja wprowadza wiele zmian do ustawy o ochronie informacji niejawnych. Trudno ich charakterystykę uogólnić, gdyż zmiany te dotyczą różnych kwestii objętych zakresem ustawy. Szereg z nich służy osiągnięciu większej spójności przepisów, niekiedy ich uszczegółowieniu. Wprowadzono również nowe rozwiązania, których zaistnienie jest koniecznością wynikającą z dotychczasowego stosowania ustawy.

Poniżej zostaną przedstawione niektóre zmiany, zasługujące na szczególną uwagę. Nowelizacja rozszerza zakres działania ustawy na wszystkie jednostki organizacyjne podległe lub nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej (art. 1 pkt 1 lit. a tiret pierwsze). Ponadto rozszerza zakres działania ustawy na podmioty wymienione w art. 1 ust. 2 pkt 5, które zamierzają ubiegać się o zawarcie umowy związanej z dostępem do informacji niejawnych. Obecnie wspomniany przepis stanowi o podmiotach ubiegających się lub wykonujących taką umowę. Pozwoli to przedsiębiorcom, jednostkom naukowym lub badawczo-rozwojowym na przystąpienie do postępowania bezpieczeństwa przemysłowego na wcześniejszym etapie niż dotychczas (art. 1 pkt 1 lit. a tiret drugie).

Nowelizacja czyni odesłanie do przepisów Kpa w zakresie nieuregulowanym w ustawie, a dotyczącym postępowania sprawdzającego, postępowania odwoławczego oraz postępowania bezpieczeństwa przemysłowego (art. 1 pkt 1 lit. b).

Ulega zmianie definicja tajemnicy państwowej. Uznano, że będą nią informacje określone w wykazie stanowiącym załącznik do ustawy, której nieuprawnione ujawnienie może spowodować istotne zagrożenie dla podstawowych interesów Rzeczypospolitej

Polskiej, które dotyczą porządku publicznego, obronności, bezpieczeństwa, stosunków międzynarodowych lub gospodarczych państwa (art. 1 pkt 2 lit. a, pkt 1).

Ulega zmianie również definicja tajemnicy służbowej. Zmieniono zakres interesów, które mogą zostać zagrożone poprzez ujawnienie informacji stanowiących taką tajemnicę (art. 1 pkt 2 lit. a, pkt 2). Wyeliminowano szkodę na rzecz interesu obywateli albo jednostki organizacyjnej, jednocześnie w art. 5 przyjmując, że jeżeli odrębne przepisy poddają ochronie prawnej informacje, których ujawnienie może narazić na szkodę interes obywatela lub jednostki organizacyjnej nie określając sposobu ochrony tych informacji, podlegają one ochronie jak informacje niejawne stanowiące tajemnicę służbową oznaczoną klauzulą zastrzeżone. Dostęp do takich informacji został wyłączony spod przepisów o postępowaniu sprawdzającym.

Ustawa rozszerza zakres kontroli przeprowadzanej przez służby ochrony państwa na prawidłowość postępowań sprawdzających prowadzonych przez pełnomocników ochrony (art. 1 pkt 3 lit. a). Umożliwia powoływanie zastępcy pełnomocnika ochrony (art. 1 pkt 5 lit. a), a także powierzenie pełnomocnikom ochrony innych zadań, niż tych, które wynikają z kierowania przez nich pionem ochrony (art. 1 pkt 5 lit. d).

Wykonanie przez funkcjonariuszy lub żołnierzy służb ochrony państwa określonych przez ustawę czynności w zakresie niezbędnym do kontroli stanu zabezpieczenia informacji niejawnych stanowiących tajemnicę państwową w Sejmie i Senacie, będzie musiało zostać poprzedzone uzgodnieniem pomiędzy Marszałkiem Sejmu albo Marszałkiem Senatu z Prezesem Rady Ministrów (art. 1 pkt 4 lit. a).

W jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej pełnomocnik ochrony zapewni również ochronę fizyczną tych jednostek (art. 1 pkt 6).

Wprost przyznano uprawnienie do podniesienia uprzednio nadanej klauzuli tajności (obecnie ustawa stanowi o możliwości jej obniżenia) w zakresie posiadanego prawa dostępu do informacji niejawnych (art. 1 pkt 8).

Ustawa rozstrzyga, że nie przeprowadza się postępowania sprawdzającego, jeżeli osoba sprawdzana przedstawi odpowiednie poświadczenie bezpieczeństwa - obecnie takiego postępowania można nie przeprowadzać (art. 1 pkt 16).

Poświadczenia bezpieczeństwa w dwóch przypadkach będą wydawane na dłuższe okresy niż dotychczas. Pozostaje okres 10-letni w przypadku dostępu do informacji niejawnych oznaczonych klauzulą "zastrzeżone" lub "poufne", natomiast wydłużono z 5 do 7 lat jego ważność w przypadku uzyskania dostępu do informacji niejawnych oznaczonych

klauzulą "tajne" oraz z 3 do 5 lat w przypadku dostępu do informacji niejawnych oznaczonych klauzulą "ściśle tajne" (art. 1 pkt 18, ust. 2a). Do przepisów o postępowaniu sprawdzającym wprowadzono instytucję zawieszenia albo umorzenia tego postępowania (art. 1 pkt 18, ust. 2b i 2c), a także przewidziano cofnięcie poświadczenia bezpieczeństwa (art. 1 pkt 22, art. 47 ust. 1).

W przypadkach uzasadnionych względami organizacyjnymi kierownik jednostki organizacyjnej będzie mógł utworzyć więcej niż jedną kancelarię tajną (art. 1 pkt 32).

Nowe brzmienie uzyskał rozdział o Bezpieczeństwie systemów i sieci teleinformatycznych, w którym uregulowano kwestie akredytacji systemów i sieci teleinformatycznych oraz certyfikacji urządzeń i narzędzi kryptograficznych (art. 1 pkt 38), a także rozdział dotyczący Bezpieczeństwa przemysłowego (art. 1 pkt 39), gdzie wprowadzono stopnie świadectw bezpieczeństwa przemysłowego (pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia) oraz okresową ważność świadectw (przez 5, 7 albo 10 lat). Obecnie świadectwa są wydawane jednorazowo w celu realizacji konkretnego zadania lub umowy.

II. Uwagi szczegółowe

- 1) w art. 1 w pkt 39, w art. 65 po wyrazach "badawczo-rozwojowa," dodaje się wyrazy "zamierzający ubiegać się,";
nowelizacja ma między innymi na celu rozszerzenie zakresu działania ustawy na przedsiębiorców, jednostki naukowe lub badawczo-rozwojowe zamierzające ubiegać się o zawarcie umowy związanej z dostępem do informacji niejawnych; tym samym należy w przepisach dotyczących postępowania bezpieczeństwa przemysłowego *expressis verbis* umożliwić tym podmiotom na tym etapie przystąpienie do tego postępowania;
- 2) art. 3 ustawy nowelizuje ustawę – Prawo bankowe. Dodany podczas drugiego czytania w Sejmie art. 105a uznany został przez UKIE za niezgodny z art. 7 lit. f Dyrektywy 1995/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych. Przepis ten dotyczący przetwarzania informacji o osobach fizycznych w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego nie spełnia

warunku celowości przetwarzania danych osobowych (opinia do poprawki 13 z druku sejmowego 3492-A).

3) dodany art. 5 ma charakter merytoryczny, z legislacyjnego punktu widzenia powinien zostać umieszczony w przepisach ogólnych ustawy o ochronie informacji niejawnych; poprawki łączne:

- w art. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

"2a) po art. 4 dodaje się art. 4a w brzmieniu:

"Art. 4a. 1. W przypadku, gdy odrębne przepisy poddają ochronie prawnej informacje, których ujawnienie może narazić na szkodę interes obywatela lub jednostki organizacyjnej nie określając sposobu ochrony tych informacji, podlegają one ochronie jak informacje niejawne stanowiące tajemnicę służbową oznaczoną klauzulą zastrzeżone.

2. Do osób mających dostęp do informacji, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów o postępowaniu sprawdzającym."";

- skreśla się art. 5;

Opracowała:

Aleksandra Sulkowska